

Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης

Τόμ. 8 (2018)

8ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και
Θρησκευμάτων

8^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ
Ιδεολογικές – Πολιτικές – Ψυχολογικές – Παιδαγωγικές
Προϋποθέσεις Εκπαίδευσης Χαρισματικών Ατόμων

ΤΟΜΟΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ
ISSN: 2529-1157

Σε Συνεργασία με την Ένωση Ελλήνων Φυσικών και την
Ελληνική Μαθηματική Εταιρεία
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ DIVANICARAVEL
14-17 Ιουνίου 2018

Η εξέλιξη της συναισθηματικής ανάπτυξης των
χαρισματικών παιδιών στο σχολικό περιβάλλον.
Το σχολικό περιβάλλον αυξάνει την
ανθεκτικότητα ή την ευπάθεια στην
συναισθηματική ανάπτυξη των χαρισματικών
παιδιών ;

*Κωνσταντίνα Λυμπεροπούλου, Δήμητρα
Παπαναστασίου*

doi: [10.12681/edusc.2712](https://doi.org/10.12681/edusc.2712)

Βιβλιογραφική αναφορά:

Λυμπεροπούλου Κ., & Παπαναστασίου Δ. (2020). Η εξέλιξη της συναισθηματικής ανάπτυξης των χαρισματικών παιδιών στο σχολικό περιβάλλον. Το σχολικό περιβάλλον αυξάνει την ανθεκτικότητα ή την ευπάθεια στην συναισθηματική ανάπτυξη των χαρισματικών παιδιών ;. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 8, 673–681. <https://doi.org/10.12681/edusc.2712>

Η εξέλιξη της συναισθηματικής ανάπτυξης των χαρισματικών παιδιών
στο σχολικό περιβάλλον.
Το σχολικό περιβάλλον αυξάνει την ανθεκτικότητα ή την ευπάθεια στην
συναισθηματική ανάπτυξη των χαρισματικών παιδιών ;

Κωνσταντίνα Λυμπεροπούλου

kwnstantinapp@gmail.com

Δήμητρα Παπαναστασίου

papanastadimitra@gmail.com

Περίληψη

Η χαρισματικότητα ορίζεται ως το κοινό σημείο των γενικών ικανοτήτων άνω του μέσου όρου, των υψηλών επιπέδων αφοσίωσης στην εργασία και της υψηλής δημιουργικότητας, το οποίο μπορεί να εξελιχθεί σε υψηλά επιτεύγματα μόνο όταν υπάρχει μια γόνιμη αλληλεπίδραση μεταξύ της οικογένειας, του σχολείου και των ομηλίκων. Τα χαρισματικά παιδιά είναι αυτά, που διαθέτουν ή είναι ικανά να αναπτύξουν αυτό το σύνθετο σύνολο χαρακτηριστικών και να το εφαρμόσουν σε οποιονδήποτε δυνητικά αξιόλογο τομέα της ανθρώπινης επίδοσης. Σκοπός αυτής της βιβλιογραφικής ανασκόπησης είναι να μελετήσει την εξέλιξη της συναισθηματικής ανάπτυξης των χαρισματικών παιδιών και εφήβων μέσα στο σχολικό περιβάλλον. Στην παιδική ηλικία δεν υπάρχουν έντονες συναισθηματικές δυσκολίες και ψυχολογικές διακυμάνσεις πέρα από την αίσθηση ανίας, που δημιουργείται λόγω έλλειψης προκλήσεων. Την περίοδο της εφηβείας όμως διαπιστώνεται διαφορετική συναισθηματική ανάπτυξη, που γίνεται ιδιαίτερα αντιληπτή λόγω της εμφάνισης της ανάπτυξης του «Εγώ». Οι δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσουν τα χαρισματικά παιδιά μπορεί να προέρχονται και από τα δικά τους χαρακτηριστικά τα οποία καταλήγουν να γίνονται πρόβλημα π.χ. αρχηγικές τάσεις όπως επίσης και από εξωτερικούς παράγοντες π.χ. υπερβολικές προσδοκίες από δασκάλους και γονείς. Σημαντικά κοινωνικά στηρίγματα αποτελούν οι φίλοι, οι εκπαιδευτικοί και η οικογένεια, καθώς τους βοηθούν να εναρμονίζονται με το περιβάλλον τους χωρίς να αρνούνται την ιδιαιτερότητά τους. Συμπερασματικά, οι χαρισματικοί μαθητές αντιμετωπίζουν μια σειρά κοινωνικό-συναισθηματικών δυσκολιών, όπως η απομόνωση, ο αποκλεισμός από τους συμμαθητές, το άγχος και η τελειομανία, όταν το εκπαιδευτικό περιβάλλον δεν είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες τους και αυτό μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη αυτοσεβασμού και κοινωνικής αποδοχής.

Λέξεις-Κλειδιά : χαρισματικότητα; συναισθηματική ανάπτυξη; σχολικό περιβάλλον; χαρισματικά παιδιά; χαρισματικοί έφηβοι

Abstract

Giftedness is defined as the common point of above-average general capabilities, high levels of commitment to work and great creativity, which may evolve into great achievements, only when there is a health interaction among the family, the school, and

the peers. Gifted children are those who have the ability or are able to develop this complex set of features and apply it to any potentially valuable area of human performance. The purpose of this bibliographic review is to study the progress of the emotional development of gifted children and adolescents within the school environment. During childhood there are no emotional difficulties and psychological variations apart from the sense of boredom, created due to lack of challenges. However, during the adolescence, there is a different emotional development that is particularly perceived by the development of the "Ego". The difficulties gifted children may face, might occur from their own characteristics, that end up being a problem, for instance leadership tendencies, or even external factors, for example, excessive expectations from teachers and parents. Friends, teachers, and family are social supporters of high importance, as they contribute to the harmonization with the environment without denying their particularity. In conclusion, gifted students face several socio-emotional difficulties, such as isolation, exclusion from classmates, anxiety, and perfectionism, when the educational environment is not adjusted according to their needs and this may have a negative impact on the development of their self-esteem and social acceptance.

Keywords: giftedness; emotional development; school environment; gifted children; gifted adolescents

Εισαγωγή

Το σχολείο αποτελεί το πιο οργανωμένο σύστημα μέσα στο οποίο τα παιδιά και οι έφηβοι περνούν τον περισσότερο χρόνο κατά την διάρκεια της ανάπτυξής τους και μέσα από τις τάξεις ή στη αυλή συμβάλλει στην προαγωγή της ψυχικής ανθεκτικότητας και δημιουργεί ευκαιρίες για τη διαμόρφωση σχέσεων με ενήλικες και συνομηλίκους εκτός της οικογένειας. Ορισμένες φορές όμως ενδέχεται να μην μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες των μαθητών. Ειδικότερα όσον αφορά τα χαρισματικά παιδιά το σχολικό πλαίσιο μπορεί να συμβάλει ποικιλοτρόπως στην κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη τους.

Περιληπτικά ως χαρισματικότητα (giftedness/talent) θεωρείται η ιδιαίτερη και σαφώς ανώτερη του μέσου όρου ικανότητα της νόησης, της φαντασίας, του συναισθήματος και της δημιουργικότητας. Σύμφωνα με τον Silverman (1993), τα χαρισματικά παιδιά όχι μόνο σκέφτονται διαφορετικά αλλά και αισθάνονται διαφορετικά από τους άλλους. Πολλές έρευνες έχουν ασχοληθεί σχετικά με την συναισθηματική ανάπτυξη και το σχολικό περιβάλλον ιδιαίτερα των χαρισματικών μαθητών που οι μαθησιακές και συναισθηματικές ανάγκες τους διαφέρουν από το υπόλοιπο μαθητικό σύνολο. Η ανάπτυξη ασύγχρονου χαρακτήρα, η οποία αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα της χαρισματικότητας, αναφέρεται στο «μη συγχρονισμό» ή στην ανομοιογενή πνευματική, σωματική, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη ενός χαρισματικού μαθητή. (Neihard et al., 2002). Το παραπάνω χαρακτηριστικό γίνεται εμφανές στο σχολείο και μπορεί να δημιουργήσει δυσκολίες, ειδικά αν το σχολικό πλαίσιο δεν προσαρμοστεί στις συναισθηματικές ανάγκες του χαρισματικού παιδιού.

Η αλλαγή σε εκπαιδευτικές εμπειρίες και η ευκαιρία να αναμειγνύονται με άλλους παρόμοιων ικανοτήτων και ενδιαφερόντων διατηρούν το κίνητρο στα χαρισματικά παιδιά και τα βοηθάει να διατηρήσουν την συναισθηματική τους ασφάλεια (J. Gubbels, E. Segers, L.Verhoeven, 2014). Το κοινωνικό περιβάλλον του χαρισματικού μαθητή μπορεί να αποτελεί στήριγμα στην συναισθηματική του ανάπτυξη.

Μεθοδολογία - Σκοπός της έρευνας

Ο σκοπός αυτής της έρευνας είναι να περιγράψει την εξέλιξη της συναισθηματικής ανάπτυξης των χαρισματικών μαθητών και να διερευνήσει πως το σχολικό περιβάλλον επηρεάζει την συναισθηματική ανάπτυξη των χαρισματικών παιδιών και εφήβων.

Η προσέγγιση του σκοπού έγινε μέσα από βιβλιογραφική έρευνα. Συγκεκριμένα, υπήρξε βιβλιογραφική ανασκόπηση 28 επιστημονικών άρθρων.

Χαρισματικότητα

Η χαρισματικότητα μπορεί να θεωρησει κανείς ότι είναι μια ιδιαίτερη κατάσταση της ανθρώπινης ιδιοσυστασίας με χαρακτηριστικά τα οποία δεν είναι εύκολο να εντοπιστούν και να καθοριστούν (Καργιώτη, 2011). Η σύγχρονη θεώρηση του τι είναι χαρισματικότητα, προκύπτει από την υιοθέτηση πολυδιάστατων θεωρητικών μοντέλων, όπως των H. Gardner, K. Heller, Fr. Gagne, J. Renzulli κ.ά. και έχει επηρεάσει περισσότερο την εκπαιδευτική διαδικασία. Οι θεωρίες αυτές βασίζονται στην αλληλεπίδραση και στη σύνθεση διαφόρων παραγόντων και όχι στη μονοδιάστατη ερμηνεία ενός φαινομένου.

Ενδεικτικά, ο Renzulli (2008) με την «ιδέα των τριών δακτυλίων» τοποθετεί την χαρισματικότητα σε ένα κοινό χώρο όπου συναντάται τόσο ο καθαρά ποσοτικός χαρακτήρας που προσδιορίζεται με τις μετρήσεις του δείκτη νοημοσύνης και των ακαδημαϊκών επιδόσεων με τη δημιουργικότητα και την ικανότητα δέσμευσης για την επιτέλεση σπουδαιών έργων προς όφελος του συνόλου. Το χαρισματικό παιδί διαθέτει ένα σύνθετο σύνολο χαρακτηριστικών τα οποία του προσδίδουν τον τίτλο του «ταλαντούχου». Τα κυριότερα από αυτά είναι η ευφυΐα, η δημιουργική σκέψη, το ταλέντο, η ηγετική τάση και η ενσυναίσθηση.

Στην βιβλιογραφία παρατηρείται η τάση να γίνεται αναφορά στις ποιοτικές και όχι τόσο πλέον στις ποσοτικές διαφοροποιήσεις των ικανών ατόμων από τον μέσο όρο χωρίς να παραβλέπεται και η επίδραση ενός θετικού και ενισχυτικού περιβάλλοντος στην εκδήλωση και την ανάπτυξη τέτοιων ικανοτήτων (Mönks & Katzko, 2008).

Συναισθηματική ανάπτυξη

Τα συναισθήματα αποτελούν αναπόσπαστο δομικό στοιχείο της ανθρώπινης προσωπικότητας. Ο όρος συναισθηματική ανάπτυξη αναφέρεται αφενός στα συναισθήματα αυτά καθαυτά, όπως τα βιώνει το άτομο κατά την διάρκεια της ζωής του και αφετέρου στην ρύθμιση των συναισθημάτων, την ικανότητα δηλαδή να ελέγχει και να διαμορφώνει τα συναισθήματα ανάλογα με την κατάσταση (Χατζηχρήστου Χ., 2011).

Η διατύπωση ενός κοινού ορισμού για τα συναισθήματα αποτελεί μια δύσκολη διαδικασία καθώς οι έρευνες σε διαφορετικές διαστάσεις και διαδικασίες που σχετίζονται με την έκφραση και την εκδήλωσή τους. Γενικότερα οι ορισμοί σε σχέση με τα συναισθήματα συγκλίνουν στην ύπαρξη επιδράσεων στα άτομα αναφορικά με την υποκειμενική τους εμπειρία, τη συμπεριφορά και τη λειτουργία του οργανισμού (Mauss, Levenson, McCarter, Wilhelm & Gross, 2005).

Ο όρος «ρύθμιση των συναισθημάτων» αναφέρεται στις δεξιότητες που αναπτύσσει το άτομο προκειμένου να ελέγχει και να κατευθύνει τη συναισθηματική του έκφραση, να οργανώνει την συμπεριφορά του σε έντονες συναισθηματικές καταστάσεις και να καθοδηγείται από τις συναισθηματικές του εμπειρίες (Gross & Thompson, 2007). Η

ικανότητα των παιδιών να αντέχουν την απογοήτευση να μην αναστατώνονται δηλαδή σε βαθμό τέτοιο που να χάνουν τον έλεγχο των συναισθημάτων και της συμπεριφοράς τους, είναι μία βασική πτυχή της ρύθμισης των συναισθημάτων.

Αναφορικά με τη ρύθμιση συναισθημάτων, καθώς τα παιδιά μεταβαίνουν από τη μέση παιδική ηλικία προς την εφηβεία, αυξάνεται η ικανότητά τους να διαχειρίζονται καλύτερα τις συναισθηματικές τους αντιδράσεις και οι αποφάσεις τους επηρεάζονται περισσότερο από τα κίνητρα, το είδος του συναισθήματος και τους κοινωνικούς παράγοντες. Ερευνητικά αποτελέσματα δείχνουν ότι τα παιδιά ηλικίας 6-12 ετών μαθαίνουν σταδιακά πότε, πού και σε ποιόν θα πρέπει να εκδηλώνουν τα συναισθήματά τους.

Κατά τη διάρκεια της εφηβείας το άτομο ωριμάζει τόσο συναισθηματικά όσο και γνωστικά προκειμένου να αποκτήσει τις κατάλληλες δεξιότητες που θα το βοηθήσουν να λειτουργήσει αυτόνομα ως ενήλικος στο άμεσο μέλλον. Η συγκεκριμένη ηλικιακή περίοδος χαρακτηρίζεται από την αυξημένη ικανότητα των εφήβων να ερμηνεύουν κοινωνικές και συναισθηματικές καταστάσεις, ενώ παράλληλα προβάλλεται έντονη η ανάγκη τους για την ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων (Herba & Phillips, 2004). Επίσης φαίνεται να υπάρχει συσχέτιση μεταξύ των συναισθημάτων και της ρύθμισης της συμπεριφοράς (π.χ. υιοθέτηση ή τροποποίηση των συναισθημάτων , ή αποφυγή αρνητικών συνεπειών) με γνωστικές διαδικασίες που ωριμάζουν παράλληλα την περίοδο αυτή (π.χ. επεξεργασία και ερμηνεία πληροφοριών από το κοινωνικό περιβάλλον). Ωστόσο υπάρχει περίπτωση τα ίδια τα συναισθήματα να παίζουν σημαντικό ρόλο σε βασικές γνωστικές διαδικασίες, όπως στη λήψη αποφάσεων και στην επιλογή συμπεριφορών (Steinberg, 2005).

Η συναισθηματική συμπεριφορά των εφήβων επηρεάζεται εξίσου από τους κοινωνικούς παράγοντες όπως το σύστημα αξιών της κοινωνίας στην οποία ζουν. Επειδή οι πιέσεις που δέχονται οι έφηβοι τη συγκεκριμένη περίοδο είναι αρκετές, η ρύθμιση των συναισθημάτων αποτελεί ουσιαστική διαδικασία για τη δημιουργία μιας εσωτερικής ισορροπίας , η οποία με την σειρά της θα οδηγήσει στην συναισθηματική ωρίμανση του ατόμου δηλαδή στην κατάλληλη διαχείριση και στη σωστή έκφραση των συναισθημάτων του.

Οι ακαδημαϊκοί στόχοι θεωρούνται ότι επηρεάζουν τα συναισθήματα, τις γνωστικές διαδικασίες και τις συμπεριφορές των μαθητών σε εκπαιδευτικά πλαίσια. Ειδικότερα, οι στόχοι έχει βρεθεί ότι ρυθμίζουν τις σκέψεις και τις ενέργειες, οι οποίες διαμορφώνουν τα συναισθήματα των παιδιών.

Η ανάπτυξη ασύγχρονου χαρακτήρα, η οποία αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα της χαρισματικότητας, είναι γνωστό ότι έχει αρνητικές επιπτώσεις στα σχολικά αποτελέσματα και την κοινωνική συναισθηματική ευημερία. (Neihard et al., 2002). Η ανισορροπία στην ανάπτυξη συναισθήματος και νόησης μπορεί να ενταχθεί στην ασύγχρονη η οποία χαρακτηρίζει τη γενική ανάπτυξη των ευφυών παιδιών και εφήβων (Kreger-Silverman, 1997).

Στην παιδική ηλικία δεν υπάρχει σταθερότητα και ίσως για αυτό δεν υφίσταται χαμηλή σχολική αυτοεκτίμηση και ανασφάλεια στα χαρισματικά παιδιά. Αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχουν συναισθηματικές δυσκολίες και διακυμάνσεις πέρα από αίσθηση ανίας που προκαλείται στους χαρισματικούς μαθητές λόγω έλλειψης μαθητικών προκλήσεων. Το χαρισματικό παιδί έχει αποκτήσει ήδη από αυτή την ηλικιακή περίοδο πραγματική ενσυναίσθηση. Με λίγα λόγια έχει μάθει να ταυτίζεται

συναισθηματικά με την ψυχική κατάσταση ενός άλλου ατόμου και να κατανοεί την συμπεριφορά και τα κίνητρά του.

Εν αντιθέσει στην εφηβεία, οι δυσκολίες του χαρισματικού εφήβου αυξάνονται λόγω της μεγάλης συναισθηματικής έντασης και της επακόλουθης αστάθειας στην ψυχική τους διάθεση. Στην περίοδο της εφηβείας γίνεται ιδιαίτερα αντιληπτή η διαφορετικότητα της συναισθηματικής ανάπτυξης λόγω της εμφάνισης της προσωπικής ταυτότητας. Η έννοια του Εγώ υπερέχει σε αυτή την ηλικιακή περίοδο και οδηγεί στην αύξηση της αυτο-ιδέας του εαυτού. Στην εφηβεία ο χαρισματικός μαθητής δημιουργεί και αναπτύσσει τις συναισθηματικές του ικανότητες, τελειοποιεί την ενσυναίσθηση και αποκτά τον συναισθηματικό έλεγχο.

Ανθεκτικότητα και ευπάθεια των χαρισματικών μαθητών στο σχολικό πλαίσιο

Η ψυχική ανθεκτικότητα αναφέρεται σε μια κατηγορία καταστάσεων που χαρακτηρίζεται από επαναλαμβανόμενους τύπους θετικής προσαρμογής στο πλαίσιο σημαντικών αντιξοοτήτων ή επικίνδυνων καταστάσεων, δηλαδή τη δυναμική διαδικασία της θετικής προσαρμογής παρά την ύπαρξη δύσκολων και αντίξωων συνθηκών και παρά την έκθεση σε παράγοντες επικινδυνότητας (Rutter 2006). Στον αντίποδα της ανθεκτικότητας συναντάται η ευπάθεια της συναισθηματικής ανάπτυξης. Σε πολλές έρευνες, οι χαρισματικοί μαθητές ανάλογα των καταστάσεων που διαδραματίζονται (είτε εσωτερικά είτε εξωτερικά ερεθίσματα) εντάσσονται σε αυτό το δίπολο που επηρεάζει ποικιλοτρόπως τον συναισθηματικό τους κόσμο.

Αρχικά ως αναφερθεί ότι οι χαρισματικοί μαθητές έχουν υψηλή συναισθηματική νοημοσύνη και ενσυναίσθηση, καλή ρύθμιση συναισθημάτων και υψηλότερη αυτο-εκτίμηση λόγω των ακαδημαϊκών επιδόσεων. Οι προικισμένοι μαθητές κατανοούν τις συναισθηματικές καταστάσεις καλύτερα και πιο γρήγορα, ενώ επεξεργάζονται και οργανώνουν αυτές τις καταστάσεις άμεσα και αποτελεσματικά (Karimia, Besharata, 2010). Όσον αφορά τον περιβάλλον τους, σημαντικά κοινωνικά στηρίγματα αποτελούν οι φίλοι, οι εκπαιδευτικοί και η οικογένεια, καθώς τους βοηθούν να εναρμονίζονται με το περιβάλλον τους χωρίς να αρνούνται την ιδιαιτερότητα τους. Τα παραπάνω οδηγούν το χαρισματικό παιδί και έφηβο στο κομμάτι της ανθεκτικότητας.

Όμως, οι δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι χαρισματικοί μαθητές και να τους οδηγήσουν στην συναισθηματική αστάθεια και αδυναμία, είναι δυνατόν να προέρχονται και από τα δικά τους χαρακτηριστικά τα οποία καταλήγουν να γίνονται πρόβλημα (π.χ. αρχηγικές τάσεις, τελειομανία) όπως επίσης και από εξωτερικούς παράγοντες (π.χ. οικογενειακά θέματα, υπερβολικές προσδοκίες από δασκάλους και γονείς) (Webb, James T., 1994). Ειδικά στην περίοδο της εφηβείας η απομόνωση των χαρισματικών μαθητών από τους συνομηλικούς τους δημιουργεί συναισθηματικές δυσκολίες.

Συμπεράσματα

Μέσα από αυτή την βιβλιογραφική έρευνα προέκυψαν αξιολογικά συμπεράσματα για τα χαρισματικά παιδιά και τους χαρισματικούς εφήβους. Είναι εμφανές ότι οι χαρισματικοί μαθητές έχουν διαφορετική συναισθηματική ανάπτυξη σε σχέση με τους συνομηλικούς τους και ποικίλει ανάλογα με το περιβάλλον και τα εσωτερικά χαρακτηριστικά. Την περίοδο της εφηβείας οι διαφορές στην συναισθηματική ανάπτυξη του χαρισματικού εφήβου γίνονται πιο εύκολα αντιληπτές. Ο παράγοντας «ένταση των συναισθημάτων» αναφέρθηκε ως ο επικρατέστερος λόγος που οδηγεί στην έκφραση των πραγματικών συναισθημάτων των παιδιών σε όλες τις ηλικίες.

Ειδικά στην εφηβεία οι κοντινοί φίλοι είναι σημαντικό στήριγμα (πρώτη πηγή) για τους χαρισματικούς μαθητές στην ανάπτυξη των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων τους. Προτιμούν να κάνουν παρέα με μεγαλύτερους που είναι πιο κοντά διανοητικά παρά με συμμαθητές ή συνομηλίκους. Επίσης, σημαντικό κοινωνικό στήριγμα ο δάσκαλος. Διαφυλικά, τα χαρισματικά κορίτσια έχουν πιο υψηλή ιδέα εαυτού και καλύτερα κοινωνικά στήριγματα. Τα κοινωνικά στήριγματα παίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του χαρισματικού ατόμου, ειδικότερα των γονέων και των δασκάλων και τους βοηθάει να εναρμονίζονται με το περιβάλλον τους χωρίς να αρνούνται την χαρισματικότητά τους.

Η συναισθηματική νοημοσύνη βοηθά τους χαρισματικούς μαθητές σε καλύτερες αποδόσεις στην ακαδημαϊκή τους καριέρα. Τα χαρισματικά παιδιά αποδίδουν καλύτερα σε συνεργατική μάθηση από ότι σε ατομικές διδασκαλίες και έχουν υψηλότερη ακαδημαϊκή αυτοεκτίμηση. Η ομαδοποίηση με τους όμοιους συνομηλίκους τους (είτε από θέμα ικανοτήτων είτε από θέμα ότι μοιάζουν συναισθηματικό-κοινωνικά) παράγει μικρές ως μέτριες συναισθηματικές επιδράσεις και ισχυρή ακαδημαϊκή εξέλιξη. Όλα αυτά βοηθούν στην αύξηση της αυτό ιδέας του εαυτού του χαρισματικού παιδιού και εφήβου. Αρνητικές επιπτώσεις δύναται να υπάρξουν όταν συνεργάζονται με ετερογενείς ομάδες ενώ με ομογενείς ομάδες χαρισματικών τους οδηγεί σε καλύτερη ακαδημαϊκή αυτοεκτίμηση. Επιπλέον όταν δεν εντάσσονται σε ομάδες συνομηλίκων δημιουργείται αρνητική αυτό-εικόνα και μειωμένη αποδοχή και ηγετική τάση που καταλήγει σε υπεροψία λόγω των απόψεών τους και απομόνωση.

Οι έρευνες δείχνουν ότι υπάρχει ισχυρή συσχέτιση μεταξύ της κοινωνικής συναισθηματικής ευημερίας και των σχολικών αποτελεσμάτων. Είναι προφανές ότι η κοινωνική συναισθηματική ευημερία έχει άμεσο αντίκτυπο στα σχολικά αποτελέσματα. Επιπροσθέτως, η έρευνα δείχνει επίσης ότι υπάρχει αμοιβαία επίδραση μεταξύ των δύο μεταβλητών. Η αλλαγή σε εκπαιδευτικές εμπειρίες και η ευκαιρία να αναμειγνύονται με άλλους παρόμοιων ικανοτήτων και ενδιαφερόντων διατηρούν το κίνητρο στα χαρισματικά παιδιά. Η ανάπτυξη των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων σε συνδυασμό με τη σχολική εκπαίδευση αναμένεται να βοηθήσει τα παιδιά να επιτύχουν τους στόχους που γονείς και εκπαιδευτικοί θέτουν ώστε να μάθουν να διαβάζουν τον εαυτό τους και τους άλλους και να επιλύουν κοινωνικά, συναισθηματικά και ηθικά προβλήματα.

Εν κατακλείδι, όταν το εκπαιδευτικό περιβάλλον δεν είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες των παιδιών αυτών, αυτό μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη αυτοσεβασμού και κοινωνικής αποδοχής.

Βιβλιογραφία

- Χατζηχρήστου, Χ., (2011), Κοινωνική και συναισθηματική αγωγή στο σχολείο, Αθήνα
- Parker, J., Saklofske, D., Keefer, K., (2016), Giftedness and academic success in college and university “Why emotional intelligence matters”, SAGE Journals, 33(2):183–194. DOI: 10.1177/0261429416668872 journals.sagepub.com/home/gei
- Preckel, F., Gotz T., Frenzel, A., (2010), Ability grouping of gifted students: Effects on academic self-concept and boredom, British journal of educational psychology
- Ogurlu, U., Sevgi-Yalın, H., Yavuz-Birben, F., (2016), The relationship between social–emotional learning ability and perceived social support in gifted students, SAGE Journals , 34(1):76–95. DOI:10.1177/0261429416657221 journals.sagepub.com/home/gei
- Zeidner M., Matthews G., (2017), Emotional intelligence in gifted students, SAGE Journals , 33(2) 163–182 DOI: 10.1177/0261429417708879 journals.sagepub.com/home/gei
- Haberlin St., (2018) , “Nature’s child” and “the diplomat”: Across-case study of the emotional adjustment strategies of two gifted students, SAGE Journals , DOI: 10.1177/0261429418761709 journals.sagepub.com/home/gei

- Cybele Raver C., (2003), Young Children's Emotional Development and School Readiness, ERIC DIGEST, EDO-PS-03-8, article
- Evelyn H. Kroesbergen, Mare van Hooijdonk, Sietske Van Viersen, Marieke M. N. Middel-Lalleman, and Juliët J. W. Reijnders, (2015), The Psychological Well-Being of Early Identified Gifted Children, SAGE Journals, 60(1) 16– 30 , DOI: 10.1177/0016986215609113gcq.sagepub.com
- Brackett, M. A., Elbertson, N. A., (2006), Emotional intelligence in the classroom: Skill-based training for teachers and students, Yale , article
- Ogurlu, U., Sevgi-Yalın, H., Yavuz-Birben, F., (2018), The Relationship Between Psychological Symptoms, Creativity, and Loneliness in Gifted Children, SAGE Journals, DOI: 10.1177/0162353218763968 journals.sagepub.com/home/jeg
- Reuven Bar-On, (2007), The impact of emotional intelligence on giftedness, SAGE Journals, <https://doi.org/10.1177/026142940702300203>
- Sean-Young Lee & Paula Olszewski-Kubilius, (2006), The Emotional Intelligence, Moral Judgment, and Leadership of Academically Gifted Adolescents, SAGE Journals, <https://doi.org/10.1177/016235320603000103>
- Sabrina Blaas, (2014), The Relationship Between Social-Emotional Difficulties and Underachievement of Gifted Students, Australian Journal of Guidance and Counselling, <https://doi.org/10.1017/jgc.2014.1>
- Webb, James T, (1994), Nurturing Social Emotional Development of Gifted Children, ERIC Clearinghouse on Disabilities and Gifted Education Reston VA, ED372554
- Rogers K. B., (2007), Lessons Learned About Educating the Gifted and Talented: A Synthesis of the Research on Educational Practice, SAGE Journals, 10.1177/0016986207306324 <http://gcq.sagepub.com>
- Maria P. Gómez-Arizaga, María Leonor Conejeros-Solar, and Annjeanette Martin, (2016), How Good Is Good Enough? A Community-Based Assessment of Teacher Competencies for Gifted Students, SAGE Journals, DOI: 10.1177/2158244016680687 sgo.sagepub.com
- Marianna Alesi, Gaetano Rappo, and Annamaria Pepi, (2015), Emotional Profile and Intellectual Functioning: A Comparison Among Children With Borderline Intellectual Functioning, Average Intellectual Functioning, and Gifted Intellectual Functioning, SAGE Journals, DOI: 10.1177/2158244015589995 sgo.sagepub.com
- Marcia Gentry, Mary G. Rizza, Steven V Owen, (2002), Examining Perceptions of Challenge and Choice in Classrooms: The Relationship Between Teachers and Their Students and Comparisons Between Gifted Students and Other Students, SAGE Journals, <https://doi.org/10.1177/001698620204600207>
- Carrie Lynn Bailey, (2011), An Examination of the Relationships Between Ego Development, Dabrowski's Theory of Positive Disintegration, and the Behavioral Characteristics of Gifted Adolescents, SAGE Journals, DOI: 10.1177/0016986211412180 <http://gcq.sagepub.com>
- Andrzej E Śekowski and Beata Łubianka, (2015), Education of gifted students in Europe, SAGE Journals, DOI: 10.1177/0261429413486579 gei.sagepub.com
- Nancy M. Robinson, (2004), Effects of Academic Acceleration on the Social-Emotional Status of Gifted Students, A Nation Deceived: How Schools Hold Back America's Brightest Students, <http://nationdeceived.org>
- Linda E. Brody, Michelle C. Muratori, Julian C. Stanley, (2004), Early Entrance to College: Academic, Social, and Emotional Considerations, , A Nation Deceived: How Schools Hold Back America's Brightest Students, <http://nationdeceived.org>

- Paula Olszewski-Kubilius,(2004), Talent Searches and Accelerated Programming for Gifted Students, A Nation Deceived: How Schools Hold Back America's Brightest Students, <http://nationdeceived.org>
- Joyce Gubbels, Eliane Segers, and Ludo Verhoeven, (2014), Cognitive, Socioemotional, and Attitudinal Effects of a Triarchic Enrichment Program for Gifted Children, SAGE Journals, DOI: 10.1177/0162353214552565 jg.sagepub.com
- MasoumehKarimi, Mohammad Ali Besharat, (2010), Comparison of alexithymia and emotional intelligence in gifted and non-gifted high school students, <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.07.179>
- Tracy L. Cross, (2015), Social Emotional Needs Social and Emotional Development of Gifted Students: A Psychosocial Bill or Rights for Students (Including Those with Gifts and Talents), SAGE Journals, <https://doi.org/10.1177/1076217515569278>
- Kevin D. Besnoy, Sara C. McDaniel,(2015), Going Up in Dreams and Esteem Cross-Age Mentoring to Promote Leadership Skills in High School–Age Gifted Students, SAGE Journals, <https://doi.org/10.1177/1076217515613386>
- Tracy L. Cross ,Jennifer Riedl Cross, (2017), Social and Emotional Development of Gifted Students: Introducing the School-Based Psychosocial Curriculum Model, SAGE Journals, <https://doi.org/10.1177/1076217517713784>
- Tracy L. Cross, (2014), Social Emotional Needs, The Effects of Educational Malnourishment on the Psychological Well-Being of Gifted Students, SAGE Journals, <https://doi.org/10.1177/1076217514544032>